

Bijlage : De heffing van grondwaterbelasting bij bronbemalingsprojecten

1. Algemeen

In de Wet belastingen op milieugrondslag (hierna Wbm) zijn een aantal verschillende categorieën belastingen op milieugebied opgenomen. Eén van die categorieën betreft de belastingheffing over het onttrekken van zoet grondwater: de grondwaterbelasting.

De heffing van de in de Wbm opgenomen belastingen wordt door het Landelijk milieubelastingenteam van de Belastingdienst/Rivierenland/Kantoor Arnhem uitgevoerd. Naast deze belasting zijn er ook de provinciale heffingen. Deze laatste heffingen staan echter los van de grondwaterbelasting. Dit betekent dat bijvoorbeeld de vrijstellingen en vrijstellingsgrenzen bij de provinciale heffingen anders kunnen zijn dan bij de grondwaterbelasting in de Wbm.

Een veel voorkomende vorm van grondwateronttrekking betreft de onttrekking ten behoeve van bouwprojecten, de zogenaamde bronbemaling. Bronbemaling kan nader worden omschreven als een onttrekking door middel van een inrichting die uitsluitend wordt gebruikt voor het drooghouden van een bouwput ten behoeve van bouw- en waterbouwkundige werken.

De hoofdregel van de grondwaterbelasting is dat alle onttrekkingen van grondwater door middel van een inrichting, belast zijn met grondwaterbelasting. Deze belasting wordt geheven van de houder van een inrichting. Hierbij is het uiteraard wel van belang om de bij de Wbm behorende definities te hanteren. Van belang is te weten wat wordt verstaan onder: bijvoorbeeld grondwater, het onttrekken, een inrichting, de houder van een inrichting en pompcapaciteit. Overigens zijn deze begrippen in de Wbm met name ontleend aan de Grondwaterwet (Gww). Dit betekent dat voor een aantal begrippen aansluiting kan worden gezocht bij de door de provincie afgegeven vergunningen. Daarnaast kunnen bepaalde vrijstellingen van toepassing zijn. Hier zal nader op worden ingegaan. Tenslotte zullen de verplichtingen ten dienste van de belastingheffing worden behandeld.

2. Enkele begrippen

Grondwater is water dat zich in de bodem bevindt, ongeacht de herkomst ervan of de duur van verblijf in de bodem.

Voor de heffing van grondwaterbelasting wordt onder grondwater verstaan: zoet grondwater. Met zoet grondwater doelt de wetgever op grondwater dat minder dan 300 milligram chloride per liter bevat.

Dit betekent dat bij een chloridegehalte van 300 milligram of meer, geen sprake is van grondwater in de zin van de Wbm, zodat heffing van grondwaterbelasting niet aan de orde is. Overigens kan het zo zijn dat binnen één project op bepaalde trajecten grondwater met een chloridegehalte van meer dan 300 milligram per liter wordt onttrokken, terwijl men op andere delen grondwater onttrekt dat minder dan 300 milligram bevat. Dit betekent niet dat men het totaal vastgestelde gehalte kan middelen, maar dat per onttrekking zal moeten worden bekeken of er al dan niet zoet grondwater wordt onttrokken.

De Wbm verwijst voor het begrip inrichting naar de Gww. In de Gww wordt onder een inrichting verstaan: een inrichting of werk, bestemd tot het onttrekken van grondwater. Dit ziet op het geheel van voorzieningen dat gericht is op het onttrekken van grondwater, met inbegrip van een stelsel met een pomp. In het algemeen gaat het om een constructie waarbij met behulp van (mechanische) werktuigen (zoals pompen) grondwater wordt onttrokken.

Het begrip moet echter ruim worden geïnterpreteerd. Ook het samenstel van een handeling (kuil graven) en het daarbij optredende verschijnsel dat het water omhoog welt wordt beschouwd als een inrichting.

Voorts is voor het begrip inrichting van belang dat inrichtingen die een samenhangend geheel vormen wettelijk gezien als één inrichting worden beschouwd. Dit betekent dat een complex van putten en voorzieningen in feite als één winningsinrichting wordt aangemerkt. Van een samenhangend geheel kan worden gesproken als de winningspunten op relatief geringe afstand van elkaar

liggen en de inrichtingen in technische en/of functionele zin verbonden zijn. Indien voor de onttrekking een provinciale vergunning is afgegeven, wordt deze zoveel mogelijk gevolgd. De bronbemaling bij de aanleg van of werkzaamheden aan een riolering zal bijvoorbeeld in veel gevallen als één inrichting worden gezien. Weliswaar worden de inrichtingen en pompen gedurende de werkzaamheden verplaatst, maar gezien de samenhang van het geheel kan men in het algemeen spreken van één inrichting.

In artikel 3 lid 2 onderdeel b van de Wbm is bepaald dat in ieder geval als één inrichting wordt aangemerkt: inrichtingen van dezelfde houder die op minder dan een kilometer afstand van elkaar gelegen zijn en die worden gebruikt voor overeenkomstige doeleinden.

3. Belastingplicht (de houder van de inrichting)

Er is geen sprake van belastingplicht indien er sprake is van ontwatering of afwatering van gronden.

Onder ontwateren wordt verstaan: het geheel van maatregelen waarmee op een permanente basis gronden worden ontdaan van overtollig grondwater met het oog op het beheersen van een bepaalde grondwaterstand.

Afwateren is het afvoeren van vrijkomend grondwater, meestal naar en via het oppervlaktewater.

Het onderscheid met bronbemaling ligt ondermeer daarin dat een bronbemaling een tijdelijk karakter heeft, terwijl de ontwatering en afwatering van gronden een permanent karakter hebben.

De houder van de inrichting is belastingplichtig voor de grondwaterbelasting. De houder is degene die voor de Gww de provinciale vergunning heeft dan wel zou moeten hebben aangevraagd, om met een inrichting grondwater te onttrekken. Indien géén vergunning is vereist maar wel een meldingsplicht als in de Gww bestaat, is die meldingsplichtige de houder van de inrichting. Als geen sprake is van een vergunnings- noch een meldingsplicht, kan men toch belastingplichtig zijn voor de grondwaterbelasting. In dat geval is de opdrachtgever de houder van de inrichting. Degene die het grondwater daadwerkelijk onttrekt hoeft derhalve niet per definitie belastingplichtige te zijn. De vergunninghouder kan immers de feitelijke bronbemaling uitbesteden, maar blijft verantwoordelijk voor de naleving van de door de provincie afgegeven vergunning en voor de fiscale verplichtingen zoals die zijn opgenomen in de Wbm.

4. Maatstaf van heffing en verschuldigdheid

De belasting wordt berekend over de onttrokken hoeveelheid grondwater, gemeten in kubieke meters. De onttrekking dient te worden gemeten met behulp van watermeters.

Voor het meten van het onttrokken grondwater bij bronbemalingsprojecten geldt dat deze watermeters dusdanig nauwkeurig zijn, dat het meetresultaat in enige maand niet meer afwijkt dan tien procent van de werkelijk onttrokken hoeveelheid onttrokken grondwater. Deze toegestane afwijking geldt ook voor situaties waarbij bij wijze van proef grondwater wordt onttrokken. Voor overige situaties geldt een toegestane afwijking van vijf procent.

Deze afwijkingsgrens ziet enkel op de aanvaardbaarheid van de watermeter als onderdeel van de administratie. Voor de vaststelling van de hoogte van de onttrekking zal worden uitgegaan van de werkelijke capaciteit van de pomp. Daarbij zal rekening worden gehouden met afwijkingen zoals die ten tijde van de onttrekking kunnen worden vastgesteld.

De watermeters dienen voldoende nauwkeurig te zijn. In principe moeten de watermeters door de KIWA zijn goedgekeurd. Op de meter moet dan een KIWA-keurmerk staan. Ook een ijkmerk van het eerste EG-ijk, waaruit blijkt dat wordt voldaan aan de voorwaarden die gesteld zijn in de EG-richtlijn "Koudewatermeters", voldoet aan de kwaliteitseisen. Tenslotte kan een nationaal keurmerk van eerste keuring, afgegeven op grond van de ijkregeling vloeistofmeters, als voldoende waarborg worden beschouwd.

Voor de watermeters gelden voorts de volgende plaatsingsvoorschriften: de watermeters dienen te worden geplaatst op een recht gedeelte van de pijpleiding, zodanig dat de lengte van het rechte gedeelte voor de meter minimaal tienmaal de nominale doorsnede van de pijpleiding bedraagt en

de lengte van het rechte gedeelte na de meter minimaal vijfmaal de nominale doorsnede van de pijpleiding bedraagt. Bij de behandeling van de administratieplicht zal nader worden teruggekomen op het plaatsen van watermeters.

Het tarief grondwaterbelasting bedraagt voor onttrekkingen in het kader van het uitvoeren van een bronbemaalingsproject per kubieke meter voor de jaren:

Jaar	Tarief
2003	€ 0,1743
2004	€ 0,1785
2005	€ 0,1810
2006	€ 0,1826
2007	€ 0,1855
2008	€ 0,1883

Indien de onttrekking geschiedt door middel van een inrichting waarbij het grondwater wordt onttrokken en vervolgens in een gesloten systeem weer volledig wordt teruggevoerd in hetzelfde wattervoerende pakket als waaraan het is onttrokken, bedraagt het tarief nihil. De onttrekking en het terugvoeren via dit gesloten systeem dient dan in overeenstemming te zijn met de voorwaarden welke daartoe zijn gesteld in de vergunning ingevolge de Gww.

5. Vrijstellingen

In de Wbm zijn enkele vrijstellingen opgenomen. Er geldt onder andere een vrijstelling indien de onttrekking door middel van een inrichting geschiedt met een pompcapaciteit die niet meer bedraagt dan 10 kubieke meters per uur. Indien er gesproken kan worden van meerdere inrichtingen die een samenhangend geheel vormen, dan dient de capaciteit van de diverse pompen bij elkaar te worden opgeteld. Dit geldt uiteraard bij de aanwezigheid van meerdere pompen op één inrichting.

Onder pompcapaciteit wordt verstaan: het maximum wateropbrengend vermogen van een inrichting in kubieke meters per uur. Het gaat hierbij om de werkelijke pompcapaciteit. De eventuele installatie na de pomp is voor de berekening van deze maximale effectieve capaciteit niet van belang.

Voorts geldt bij bronbemaaling een vrijstelling indien de te onttrekken hoeveelheid grondwater niet meer bedraagt dan 50.000 kubieke meters per maand en de onttrekking niet langer duurt dan vier achtereenvolgende maanden. Hierbij zijn maanden geen kalendermaanden.

Uit deze beschrijving volgt dat aan beide voorwaarden moet zijn voldaan om van de vrijstelling gebruik te kunnen maken. Is dat niet het geval, dan geldt voor de onttrekking een aangifteplicht. Men is over de volledige onttrekking belasting verschuldigd indien de vrijstelling niet van toepassing is.

Deze vrijstelling wordt slechts één maal per inrichting verleend.

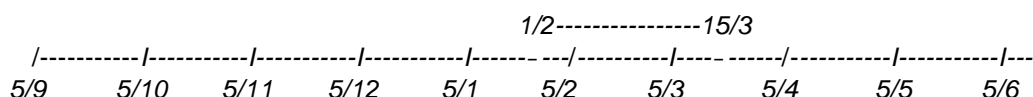
Maandbegrip: De in artikel 10, aanhef en letter b van de Wbm vermelde "maand" omvat een speciaal begrip. In de praktijk noemen we dit een "**Wbm-maand**". Een Wbm-maand begint op de datum waarop feitelijk gestart wordt met de onttrekking en eindigt in de volgende maand een dagnummer lager. Wanneer de start van een onttrekking plaatsvindt op 21 juni dan loopt de eerste Wbm-maand van 21 juni tot en met 20 juli. De volgende Wbm-maanden eindigen dan ook steeds op de 20^e van een maand. Er is alleen sprake van een onderbreking van de reeks maanden wanneer er een Wbm-maand is aan te wijzen waarin geen onttrekking kan worden vastgesteld. Dit houdt in dat een onderbreking die tot gevolg heeft dat een periode van onttrekking moet worden geknipt in twee afzonderlijk te beoordelen perioden, in lengte kan variëren van 32 dagen tot 59 dagen.

Uitsluitend indien zich in de periode van vier aaneengesloten maanden ten gevolge van aantoonbare overmacht een onderbreking in de werkzaamheden voordoet, wordt die periode verlengd met een periode die gelijk is aan de duur van de overmachtsituatie.

Voorbeeld 1: eerste dag van de onttrekking is 31 juli, de 4-maandsperiode loopt tot en met 30 november. Indien 1 december de laatste dag van de onttrekking is, valt de onttrekking buiten de vrijstelling. Als de laatste dag van de onttrekking 30 november of een dag daarvoor is kan de vrijstelling van toepassing zijn indien ook wordt voldaan aan de tweede voorwaarde. Deze tweede voorwaarde houdt in dat de grens van 50.000 m³ per maand niet mag worden overschreden. Bij het bepalen van de grens van 50.000 m³ dient eveneens van het voorgaande maandbegrip te worden uitgegaan.

Voorbeeld 2: eerste dag van de onttrekking is 5 september 2007 en de onttrekkingsperiode is beëindigd op 3 juni 2008. In de periode van 1 februari 2008 tot en met 15 maart 2008 heeft geen onttrekking plaatsgevonden.

Ieder Wbm-maand loopt tot de 5^e van de volgende maand. Dit geeft de volgende tijdlijn:

In dit voorbeeld kan worden vastgesteld dat in de zesde Wbm-maand geen onttrekking heeft plaatsgevonden. Er is dus sprake van een onderbroken reeks van 4 achtereenvolgende (Wbm-)maanden geweest. Er dienen dus 2 perioden afzonderlijk te worden beoordeeld op de vrijstelling, namelijk:

- de periode van 5 september 2007 tot en met 31 januari 2008 en
- de periode van 15 maart 2008 tot en met 3 juni 2008.

De conclusie is dat de eerste periode langer is dan 4 maanden zodat er sprake is van een belastingplicht. De tweede periode is korter dan 4 maanden zodat er sprake kan zijn van de vrijstelling als ook wordt voldaan aan de tweede voorwaarde (de 50.000 m³-grens).

6. Administratieplicht

De belastingplichtige voor de grondwaterbelasting is gehouden een administratie te voeren, zodanig dat daaruit de hoeveelheden van de onttrekkingen en van de infiltraties van water **duidelijk** blijken.

Ter vaststelling van de hoeveelheid onttrokken en via retourbemaling teruggevoerd grondwater is de houder van een inrichting gehouden deze hoeveelheden te meten met behulp van watermeters. Deze watermeters vormen de basis van de administratie. In de administratie dienen **dagelijks per pomp** ten minste de volgende gegevens te worden genoteerd:

- de datum en tijdstip van de onttrekking;
- identificatie van het winningspunt;
- de meterstand (opname op een vast tijdstip);
 - het aantal onttrokken kubieke meters grondwater gedurende het afgelopen etmaal;
 - eventueel het aantal kubieke meters grondwater dat via retourbemaling (zie hoofdstuk 4) teruggebracht is in de bodem gedurende het afgelopen etmaal;
 - eventuele buitengewone gebeurtenissen die van invloed zijn geweest op de metingen.

Indien om technische dan wel financiële redenen niet in redelijkheid de plaatsing van watermeters kan worden gevegd en op een andere aanvaardbare wijze de vaststelling van de hoeveelheid onttrokken grondwater kan worden vastgesteld, kan de houder van een inrichting verzoeken om plaatsing van een watermeter achterwege te laten. De inspecteur kan dan onder nader vast te stellen voorwaarden toestaan dat de plaatsing van een watermeter achterwege blijft. Op dit verzoek wordt bij een voor bezwaar vatbare beschikking beslist.

Hiervoor is reeds aangegeven dat dagelijks op een meetstaat aantekening dient te worden gemaakt van de hoeveelheden onttrokken grondwater en retour gebracht water. De houder van een inrichting kan de inspecteur verzoeken om niet dagelijks, maar met een andere periodiciteit te

bemeten. Indien aan dit verzoek kan worden tegemoetgekomen, zullen nadere voorwaarden voor het meten worden gesteld. Op dit verzoek zal de inspecteur bij een voor bezwaar vatbare beschikking beslissen.

7. Aangifteplicht

De grondwaterbelasting wordt verschuldigd op het tijdstip van onttrekking. Indien blijkt dat er grondwaterbelasting verschuldigd is, dient belastingplichtige (de houder van de inrichting) zelf aangifte te doen (aan te vragen) bij het landelijk milieubelastingenteam van de Belastingdienst Rivierenland/kantoor Arnhem, postbus 9007, 6800 DJ Arnhem (tel 026 – 358 10 19).

De inspecteur zal vervolgens een maand-, kwartaal- of jaaraangifte uitreiken naar gelang de hoeveelheid aan te geven kubieke meters onttrokken grondwater.

Bij het indienen van de aangifte dient tegelijkertijd de verschuldigde grondwaterbelasting betaald te worden.

Tenslotte is het van belang te weten dat voor wat betreft onjuiste aangiften, waarbij te weinig grondwaterbelasting is afgedragen, boeten kunnen worden opgelegd op grond van de Algemene wet inzake rijksbelastingen.